

Nyilatkozat.

Dr. Keresztes Károly a „Háromszéki Magyar Párt... a „Szekely Ujság“ hasábjain öndicsőrd cikket helyeztet el.

Rám lényeges, hogy ebben a cikkben minden ok nélkül hátra támad engem is. Míután én jó pár éve se politikával, se hírlappal nem foglalkozom, az egész támadás éppen olyan váratlanul s olyan undorral vegyes borzongás érzésével ért, mint mikor valakinek a meztelen vállán végig fut egy utálatos büzlő keresztes pók.

Értésülésem szerint a Magyar Pártnak a főtítkár ur ezen magán akciójához semmi köze se lévén, elegendőnek tartom a magam részéről annak a határozott kijelentését, hogy a „gyanútlan olvasó figyelme“ elé tálatl gyannusítások közönséges és alávaló rágalmak, én se a „Szekely Nép“, se a „Csiki Lapok“ cikkeit nem sugalmaztam.

Ellenben teszem a következő javaslatot: Mondjunk le mindketten összes kisebbségi intézményeinkről elfoglalt állásainkról s ennek megtörténte után, mint magánemberek vivjük meg harcunkat.

Mert én bármit tettem, soha sem egyéni érdek és féltelen becévagy vezetett, mint Őt s ha tévedtem, volt erőm saját egyéniségemmel szemben levonni a követkevniciát s minden politikai térről visszavonulni.

Igazságon tudatában merem vállalni, hogy éppen azokat kívánom bírakul, akiknek denunciacióval vádol a Főtítkár ur, tudva azt is, hogy Ő ezeknek az uraknak körében élte le vezető egyéniség gyanánt a „tisztas, egyenes és becsületes“ közéleti multat, de bizom mégis győzelmemben, mert még ennek a közéleti multnak dicsőítését idáig senki mástól nem halottam, csupán dr. Keresztestől magától.

Tehát tel a tejjel Károly! Tegyük le a sisakot s ne húzdjunk meg az amugy is agyonanyagott kisebbségi intézményeink erkölcsi tőkéje mög! — Ha gáncsnélküli lovag vagy, ki állsz a harera, hol egyikünknek el kell esnie! Ha pedig orozvamaró kutya vagy, ki vissza húzódik a nyílt, egyenes küzdelemről, akkor majd egyszer alkalmmal lesz még a Te önzetlen működésedről néhány szavam.

Sitt-Gheorghe — Sepsiszentgyörgy, 1937 november 1. Dr. Kovásznai Gábor.

Nehéz aggodalmak az ötvenéves — „Csiki Lapok“ körül.

A „Csiki Lapok“ ebben az évben ötven esztendőse lesz. Még jótórmán el sem határoztuk azt, hogy ebből az alkalomból lapunkat nagyobb terjedelemben jelentetnénk meg, már is megjelent helybeli leptársunkon keresztül az a jól ismert hang, mindig aggodalmaskodásba borult elme, minden jó és magyar akarást elgáncsoló kerékkötés, amely a közvagyon mentése címén akarja megtorpedozni az ötven éves „Csiki Lapok“-nak ezen szerinte „magánvállalkozását“.

CSERÉPKÁLYHÁKI

A szombolyai Bohn-féle téglaagyár kiténő minőségű cserépkályháit minden szobában és n. gy. szobában kaphatók. Kívánat a gazdag s minálkonyv áll a n. gy. érdemű közönség rendelkezésére. Építkezők! Ugyanott a híres BOHN-CSERÉP bármily mennyiségben, jutányos árban kapható. Képviselő: Jakab Sándor, M.-Ciuc — Osiksereda Strada Compozaratului Nr. 7.

BEL- ÉS KÜLFÖLD.

A kormányelnök beszámolója. A liberális kormány négy esztendőse hatalmi idejének végéhez közeledik. Ebből az alkalomból Tatarescu miniszterelnök a liberális párt végrehajtó bizottságának ülésén nagy beszámolót mondott, amelyben összefogta a négy esztendőse kormányása eredményeit.

A kormányutódlás kérdése. Jívó héten elkövetkezik a kormány küldetésének vége. A négy esztendőse alkotmányos idő lejár és így a kormány beadja lemondását. A továbbiakban Ósleége fog dönteni.

Az elítelt magyarországi írók ügye a képviselőházban. A magyar képviselőházban M. to'c'say Mátyás kománpárti képviselő interpellált Fojta Gisa és Kovács Imre falutisztó magyar írók elítélésének ügyében.

ÖRÖKHULLÁMI

Szives tudomására hozom a m. t. hölgyközönségnek, hogy hölgyfodrász szalonomba megérkezett, a párisi világhírlapú első díjat nyert

„IDEAL“ márkájú gömszel és villanyáram nélküli olajpakolással legmodernebb és a leg-tökéletesebb

ÖRÖKHULLÁM „DAUERWELLE APPARAT“

mellyel a leggyengébb hajnál is a leg-tökéletesebb eredményeket érték el. Kérem a m. t. hölgyközönség szives pártfogását és a személyes meggyőződését a tartós, higiénikus és pontos kiszolgálásról. — Kíváló tisztelettel:

DRÓCSA ANÁLIA Toblász Ferencné Frizeria Toblász, Mercurea Ciuc a Dr. H. r'sch szanatóriummal szemben.

Apróságok. A hadirokkantak ügye.

Ez is egy kérdés. Sajnos csak nekünk, azoknak, akik egy egész életen keresztül viseljük a hadirokkantság keresztjét. Más nem is igen érti meg ezt a nehéz sorsot. Pedig még mindig sokan vagyunk, rokkantak-özvegyek és árvák.

Eminescu est Budapesten.

A múlt héten Budapesten a Tudományos Akadémia nagytermében Eminescu emlékünnepe rendeztek. A román líra legnagyobbjának hódolt a magyar főváros. Egy lelkiileg és testileg annyit szenvedett román költőt ünnepelt a magyar kultúrvilág.

Varrógépek, Kerékpárok, Alkatrészek Gábor Áronnál. Osiksereda-Mercurea-Ciuc, Octavian Barbat háis. 15-20

Klasszikus es Remekirok sorozatot keresek alkalmi megvételre. Cim a kiadóban.

ben csak a szépet művelte, minden gondolatával az embert kereste, ellobogott az ember jobb sorsának kutatásában. Es nem tudott tovább jutni annál, hogy ebben a világban minden jószándékot, egymásra találást elgáncsol a hazugságba öltöztetett önzés.

A jó hazafiak.

Eminescuval folytassuk a sorozatot. Illusztráljuk a ő tételt. Miuden, hazugságba öltöztetett önzés. Alljon itt egyik legnagyobb magyartalónak Dandea tg.-muresi (marosvásárhelyi) polgármesternek az esete.

Népviselő.

Komolytalan nép vagyunk. Már nem a nép, csak az okova. Mert ilyen rétegünk is van. Ezek pedig igen hamar felhúzdulnak minden iránt, ami a néppel kapcsolatban van. Aztán tart a ház valameddig s végül elpusztul belé — neu a ház ember, csak az ő felhúzdulása. Pár év előtt is ilyen lázunk volt.

Hazai nagyságok.

Hazánk nagyjait s'ep lassan megismerjük. Stelian Popescunak a nemzetmentés ürügye és minden hazafiás gondolat kizsákmányolása utján szerzett óriási vagyonát régóta piszkálja egy fővárosi lap s a lapkírály változatos multját olyan hangnembben tárgyalja hetek óta, hogy azért ni egyenesen börtönbe kerülne kisebb személyekkel kapcsolatban is.

Gyergyói élet

Székelyek eredete.

(1.) — Egy 1221. évi krónika szerint a székelyek attól a 3000 harcostól származtak, akik a Krimhild-csatából menekülve, Csigle mesejére vonultak s ott magukat nem hunnak, hanem szikol-nek (sic!), azaz székely-nek neveztek. A hunnok többi maradványa Csabával Görögországba (Bisánába), innen pedig Szakthába költözött, hol Csaba idegen nőt vett el feleségül. Anonimussal szerint a székelyek egykor Attila király népei voltak. A kalandosnak tetsző Csaba-mondát nem fogadta el. Elemeit a honfoglaló Zuard történetébe szötte be, mert róla állítja, hogy Görögországba megy es ott idegen nőt vess feleségül. A monda egyéb történelmi astatión önkényesen használta fel.

A régi történetírás, mely csak a nemzeti krónikák naiv szövegét ismerte, a mondanak teljes mértékben hitelt adott. A közfelfogás ellen 1725. Fasching Ferenc jezsuita emelte fel először szavát. A kis nép több százados fennmaradása szerinte merő képtelenség. Stilling János 1747. már azt vitatta, hogy es a nép besenyő törödek. Timon Samuel azsal az érdekes adattal állt elő, hogy Regéczen (Abauj vm.) az erdőkerülőket szintén székelyeknek nevezik. Az újabb irodalomban Hunfalvy Pál szerint a székelyek kitelepített magyar határőrök voltak. E felfogás ellen és mellett többen foglaltak állást. A krónikák Szabó Károlyban találtak lelkes védőre. Tagányi és a porosz Meitzen az agrárviszonyokból azt olvasta ki, hogy a székelység, különösen a csiki, gyergyai és a háromszéki réssz volt Erdélyben az első foglaltó.

II. Ulászló 1499-iki kiváltságlevelé szerint, ha a király kelet felé vezet hadat, akkor az egész székely katonaság kötelezve van arra, hogy a felség serege előtt járjon, visszajövet pedig a király serege mögött. Ha viszont a köteleesség csak akkor, vagy de nek szőlésük őket, ugyanly csak fele, nyugatnak pedig csak tizede tartozik szolgálatot teljesíteni. Mikor a király személyesen nincs jelen, az arányosság felére száll. Erdély védelmére pedig bármily pillanatban kötelesek „a lehető legjobban főfegyverkezve fölkelni, amint eddig is szokásban volt, sőt tartoznak a háza védelmére folytonosan őrködni, amiről azok a székelyek minden adósza vagy bármily más fizetés alól föl vannak mentve és mint igazi nemzets Magyarországra dicshó királyai által nemzeti kiváltságban részesítettek”. Eddig tehát határőrök voltak az előrsi szolgálatot teljesítők. A kőrösvidéki székely előőrök Anonymus szerint már a honfoglaláskor a bihari kőzárók felé kizsolták a honfoglaló magyarokat. Konstantinos császárs szerint pedig a kabarok azok, akik a kőzárók birodalmából csatlakoztak a magyarokhoz s a háborúban mindig a magyarok előtt jártak. A székelyek legrégibb története mellett bizonyít, hogy hozzánk csatlakozó s előrsi, határről szerepre alkalmazott őseink nem magyarok, hanem meghódított idegenek (Karácsanyi szerint részben gepidák) voltak.

Hogy melyik lehetett az a nép, a név segítségével tudjuk eldönteni. — Oraleváltári adatok szerint a XVI.—XVIII. századbeli abauji és semplényi erdőőröket azékelyeknek neveztek. A munátsai var XVII századbeli összeírásban az őrségre berendelt jobbágyok szintén székelyeknek neveztek és az u. n. székelységet szolgálták. A foglalkozást jelentő név értelme ekkor már elhomályosult, de a hagyományos alkalmazás még mindig jelezte, hogy valamikor az őrkédés fogalmat fejezték ki vele. A név értelme „székhez tartozó, székben lakó”, azaz végbéli határőr. A név csakis a kőzárókabarkóktól származhatik, akik szintén törökök és a velük rokon besenyőket megelőzve szintén előőrök, azaz határőrök voltak. Kabar törzsevelüknek a hagyományban és a helynevekben nem maradt nyoma, ami szintén amellett bizonyít, hogy ez a nyolcadik törzs volt az, amely a hagyomány szerint nem eredeti, hanem más néven nevezetett székelynek. (Folytatjuk)

A két „Száranylyuk.”

Honnan ered a sugói kezes legenda?

A „Sugó” barlangtól felfelé mintegy 50 méternyire 1200 méter magasságban fekszik az egyik „Száranylyuk”.

Száranylyuk elnevezését onnan nyerte, hogy a Sugó barlangtól balra eredő patakcsökletét másképpen „vizes lyuk”-nak, vagy a vélt kincsektől „arany lyuk”-nak is nevezni a nép.

Pedig nem lehet éppen száranak nevezni ezt a szintén barlangszerű nyílást, mivel belül olyan csapadékos, hogy szinte esőnek is lehetne nevezni a folyton és sűrűn csapogó csapadékok miatt.

A „lyuk” csabályos kidolgozása miatt inkább kincskeresők munkájának tulajdonítható. Magassága a nyílásnál eléri a másfél métert is, de bennebb már annyira összehúzó, hogy szintén csak hasonc-uszva lehet továbbhatolni. — Mélysége, illetve hossza nem ismeretes, mivel réssint a nagy sötétség, réssint pedig a nagy nedvesség és összesülkölés miatt idáig még senki sem hatolt be egész végéig s éppen ezért senki sem tudja, csak sejtli és találgatja, hogy es képesi a Sugó barlang kijáratát.

Ettől az első számú száranylyuktól felfelé fekszik a 2-ik számú száranylyuk, mely teljesen hasonló az elsőhöz. Hogyha es kincskeresők munkája ugy amas is az. Hogy a kettőnek egymással s mindkettőnek a Sugó barlanggal van-e összeköttetése, senki sem tudja, de több mint valószínű, hogy van, mivel a Sugóban jártak

Anyu, még!

— mondják a gyermekek, akik már egyszer a jóízű Kathreiner-ből és Valódi Franck-ből készített kávét ittak. Ez az egészséges és tápláló kávé annyira olcsó, hogy a gyermekek kérését könnyen lehet teljesíteni.

szerint itt hatalmas, néhol 10 m. magas, egymástól elágasó labirintusok vannak, Csobotár György szerint néhány akkora nagysággal, amelyben kényelmesen elférhet 80 ember, családostól együtt.

Innen eredetelt az a nem éppen hihetetlen hagyomány, hogy a tatárbetörések idején Valea Siramba (Tekerőpatak) lakossága ez-kebe a barlangokba menekült, míg egy tatár észrevéve a lakosság menekülését székelyruhába öltözve félrevesette az őrtálló székelyt s tatár csapatját oda vezetve fel nem koncolták a székelyeket.

Lásunk most már, hogy mi táplálja a népben azt a hiedelmet, hogy a „Sugó”-ban kincsnek kell lennie.

Alkalmunk volt erre nézve több falubeli „öröggel” beszélni, így öv. Farkas Ferencné száll. Fodor Katalinnal, ki édes atyjától, Fodor János volt tekerőpatak lakostól hallotta az alábbiakat:

A 80-as években egy alkalommal két idegen „u” jött a Sugó barlanghoz, kiket egy Erdőszentgyörgyön felfogadott fuvaros szállított a helyszínre. Kiérve a barlanghoz a fuvaros a barlang szája tövében leült és húst süttött, míg visszajönnék az „urak”.

Mikor egy időmulva visszajöttek két tele hátizsákkal, megkérdezték, hogy mit fizessenek a fuvarért. A székely az „urak belátására” hita a fuvar bérnek megállapítását, mire a hátizsákbal egy ökölnagyságu sárgás követ vettek elő s azt a fuvarosnak adták.

A székely hszámenve egy darabig otthon őriete az előtte teljesen ismeretlen követ, míg egy idő mulva szembe jutott, Tg. Murcs (M. rosvársárhelyen) van neki egy jó ember, egy „patkás”, aki bizonyára fogja tudni, hogy mi is az a sarga kő. Bvitte tehát a követ a patkásoshoz, ki anyul aprópenzt adott érte, hogy otthon megtelt vele egy láda és eokálg nyugodtan éltek baléle.

— Erre apám is megkezdte a kutatást, még társak is akadnak, mert szentül hitték a sugó kincseben, sőt a barlangi ló vizét is lecsapolták, azonban nem találtak soha soha semmit, illetve csak aranyat nem.

De es még nem volt elég. Kovács István odaváit gazda mesélte el egy alkalommal szintén az öreg Farkasnéknak, mikor Farkasné egy alkalommal az apja kutatásairól beszélt Kovács Istvánnak, hogy:

— Tudok én még ennél különöbbit is! É s elmeséli, hogy 1892 ben látta ő is többet magával, amikor 3 idegen „ur” hátizsákkal lóhátton a barlang felé ment s csodálkozva látták, hogy a lovak patkól megfordítva vannak vasalva: vagyis mikor mentek, úgy látszott, mintha jöttek volna s mikor jöttek, mintha mentek volna.

— Azóta én is szentül hiszem, hogy a Sugóban kincsek kell lennie — mondja teljes meggyőződéssel öv. Farkasné csak még nem találták meg a helyét. (Folytatjuk.)

Ünnepeltünk.

Valóban királyi nap volt es évben Gheorgheni-ben Krisztus Királyi ünnep. O yan nap volt es, melynek hatása hosszú időre kizugárszik, emléke pedig kitörölhetetlen marad. A megelőző három nap készüllet a szűfolt templomban, az egész napl saentségimádás, mindig tele padserokkal s a nyilvános ünnepeg a város nagytermében meg volt az előző években is. Új volt azonban a város összes elemi iskolai növendékeinek felvonultatása a saentségimádásra. Könnyekig megható volt, mikor hatszáz üde, csengő gyermekhang korusa szegte az előimádkozó pap rövid felszólításaira a feleleteket: „Szeretlek Tüged édes Jézusom” vagy „Becsás meg Jézusom, bocsás meg!” A gyermekek búnbánata valószínűleg sok kemény lelket megpuhitott.

Az egész nap ünnepegeinek méltó koronája volt az esti gyertyás körmenet. Az ezrekre menő, fegyelmet nyilgeyenes sorokban felvonuló hatalmas tömeget a torony ablakából három fehérén issó kereszt fényt kísérte. „Akkik kívülről szokták nézni a templomot — mondta előző este László Ignác főesperes — azoknak is vágjon egyszer lelkébe a kereszt fénye”. Oda is vágott. Hatalmas figyelmenetetésként ragyogott a borus estén, magasan a házak fölött, a három kereszt. A körmenetről visszatérő tömeget a templomon

kívül felállított magas emelvényen elhelyezett oltár fogadta, ugyancsak egy hatalmas világító keresztel. E fényes kereszt tövébe tett Eucharistia előtt sugott aztán fel a több ezer főnyi tömeg áhítatos vallomása: Hiszek. A magasan csengő gyermekhangokat lélekbe markolóan egészítette ki a mélyen bugó férfhangok zenéje: Hiszek. Sokféle volt a hang, de egy az érés, mely bennük megnyilvánult. Es a közös érés hatalmas egységbe forrasztotta össze a végeláthatatlan tömeget s nyújtott biztatást e nép jövődsért aggódtó sötétlátótnak — nem lesznek borusak a hétkönsapok, ha ilyen vigasztaló ünnep fénye világítja meg.

S Z I N H Á Z .

Havassy Miklós szinigastató szinársulata november hó 7-én, vasárnap este kezd meg szini szonóját a Central-szálló szinháztermében. A társulat elsőrangú erőkből van összeválogatva. A primadonna a kőnkedvelt Papp Ella, akit városunkban is előnyösen ismernek.

Heti műsor: Vasárnap este 9 órakor Pillangó szerelem. Hétfőn este 9 órakor Harangvirág. Kedden este 9 órakor Urilány szobát keres. Szerdán este 9 órakor Ilatszertár. Csütörtökön este 9 órakor Romantikus asszony.

H I R E K .

— A kath. Nepszövetség vezetősége október hó 31-én, Krisztus király ünnepén dszgyűlést rendezett, melynek keretében nagy sikerrel szerepeltek a helyi dalárda és fuvós zenekar.

— November hó 25 én Gheorgheni (Gyergyó-szentmiklóson) tartja a gyergyói kerület tanítószága öszi kerületi gyűlést.

— Örömmel értesültünk, hogy a Gheorgheni (gyergyó-szentmiklósi) gyártelepi hívek számára a kath. egyház vezetősége helyiséget bérelt ki kápolna céljára.

M O Z I .

1937 november hó 6 és 7-én, szombaton és vasárnap

FEKETE ANGYAL

Nagyszabású dráma a világháboru idejéből.

Főszerepben: Marie Oberon, Frederic Marach és Herbert Marshall.

1937 november hó 13. és 14., szombaton és vasárnap

TARZAN FOGSÁGA

Az egyetlen valódi Tarzan-film.

Főszerepben: Johnny Weissmüller.

Szerkesztői üzenetek.

G. J. Brahms kiváló német zeneszerző. Fialat korában zongoraleckéket adott és tánchelyiségekben muzsikált. Később Schumann, egész életre szóló barátsága vitte előbbre. Zenéje inkább a romantikus formát követi. A klasszikus szellem ápolása inkább csak törekvés volt nála. Muzsikája éppen ezért nehéz és mély, amivel nem tudta a polgári tömegeket megmozgatni. — Művésze inkább bizonyos intím körök az akadémikus műveltségű, konzervatív intellektuelek tipikus művészet. Művei: Zenekari kompozíciók, kamarazene, zongora négy kézre és orgonára. Enekedettek zongorával és vegyes karral. A zeneirodalom, mint egyik nagy művészt említi.

NYILTTÉR.)*

A „Csiki Lapok” tekintetes Szerkesztőségének

Mercuria-Ciuc.

A Csiki Lapok 43. számában 1937 október 24-én személyemmel kapcsolatosan megjelent Nyilttéri nyilatkozatnak a kilganítását kérem.

Dr. Gáll Alajos nem arra való tekintettel tett nyilatkozatot, mert a sajtópert visszavontam, hanem azért, mivel a Főesperes és a Pápai Kamarás főpap urak, a Dr. Gáll kérésére nálam a megbocsátást kérésköszölték.

Gheorgheni, 1937 november 1.

Tisztelettel:

Dr. Sándor Balázs.

*) E rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget a Szerk. és Kiadó.

